

Проза І. Франка. Жіноча доля в новелі І. Франка «Сойчине крило»

За **жанром** «Сойчине крило» Івана Франка (1905) повість-новела.

Новела – це невеликий твір із глибоким психологізмом і несподіваним фіналом. Сам Франко казав, що новела – це «світ у краплі води».

Повість – це великий за обсягом твір з однією, розтягнутою у часі, сюжетною лінією.

Сюжет твору:

За кілька годин до нового року і свого дня народження 39-річний Хома отримує великий пакунок – лист (який підписано «Твоя Сойка») і сойчине крило. Лист прибув із Порт-Артура (у цей час там триває російсько-японська війна). Це лист від жінки, котра втекла від нього три роки тому. У листі – історія кохання Марії, або Мані, та Хоми, або, як вона його називала на італійський манір, – Томасо – Томассіно – Массіно.

Вона – донька лісника, він – громадський діяч, який приїхав пожити в лісництві. Марія хотіла від нього взаємності, адже це була її перша закоханість, а Массіно реагував досить холодно. На смереці навпроти вікна Хоми було гніздо сойки, яка своїм скрекотом попереджала про прихід Марії.

Марія почала ревнувати Массіно до цієї сойки, зненавиділа її як свою суперницю і вбила. Одне крило залишила собі, друге – надіслала Хомі. А потім Марія без попередження зникла.

Їхній останній діалог, який переказує Хома:

— Любиш мене, Массіно? — по хвиливі мовчанці знов запитуєш ти.

— Манюсю моя!

І я обіймаю рукою твою талію і пригортаю тебе до себе, не встаючи з місця. Ти вся починаєш тремтіти. Твій віддих прискорюється, руки тремтять на моїх плечах.

— Та невже ж се правда, Массіно? — запитуєш ти. — Невже ти любиш мене?

— Як же маю тобі се доказати?

— Як маєш доказати? — звільна, немов з розчаруванням, повторяєш ти, і твій зір понад мою голову блудить десь у далечині. — Як маєш доказати? Хіба ж я знаю?

— Щастя — се факт, який не потребує доказу, — мовив я, не випускаючи тебе. — Я щасливий.

— Ти щасливий, — повторила ти якомсь бездушно, мов луна. А потім, обертаючи до мене очі, в яких раптом запалали якісь таємні іскри, ти запитала:

— А що таке щастя?

Я глядів на тебе. Мені було так любо глядіти на тебе, впиватися твоєю красою. Се було моє щастя. Давати в тій хвили філософічну дефініцію* щастя видалося мені профанацією** сеї райської хвили. Ти перша перервала її своїм сміхом. Із подвір'я забряжчав дзвінок.

Ти вибігла, щоб не вернути більше. А я сидів на веранді, курих папіроску, пускав із неї дим тонкими клубками і плавав у рожевих хвилях розкоші, дожидаючи тебе.

*дефініція – визначення

** профанація – зневажливе ставлення

Вона хотіла іншого життя. Вона вирішує покарати його за те, що не відповідає її ідеалам, але натомість потерпає значно більше. Її любов – нищівна. Вона знищує Массіно, батька, який через горе за 3 місяці помирає, себе. Марія піддається спокусі та втікає з молодим практикантом Генрисем у Краків, а потім змінює 7 чоловіків аж до останнього, який помирає від поранень у Порт-Артурі й поруч із яким вона пише Хомі цей лист. Марія була фатальною жінкою, як кажуть французи *la femme fatale*, тому легко пірнала у нові й нові стосунки з головою. Вона пише цей лист та вирушає з Порт-Амура на Галичину. Він зі свого боку переосмислює ставлення до неї, тепер, після листа, він розуміє її значно краще і готовий прийняти такою, якою вона є. І щойно він закінчує читати лист – вона приходить.

Композиція твору:

Експозиція: герой готується до Нового року.

Зав'язка: дзвінок у двері – він отримує лист від незнайомки.

Розвиток дії: історія кохання Марії та Массіно, яке завершується вбивством сойки.

Кульмінація: втеча Марії з практикантом батька Генрисем.

Розвиток дії: робота разом із Зигмундом і злочинцями, арешт Зигмунда, поїздка із залізничним інженером Володею в Іркутськ, Марію програли в карти, стає другою дружиною Светлова, виїзд у Порт-Артур.

Розв'язка: прийняття героєм Марії, повернення дівчини.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

Коротка довідка про російсько-японську війну: resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORT-ERMS=0&S21STR=Rosijsko_japonska_1904